

Από τη «σταθερότητα» στην αναγκαστική προσγείωση και τη μονιμότητα: Η αναλογική επιστρέφει, για τα καλά!

Αθανάσιος Πιτσιόρλας
δικηγόρος Θεσσαλονίκης
pitsiorlaw@hotmail.com

«θα ήταν επιθυμητό να αντιπροσωπεύονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στην Εθνοσυνέλευση και στη Γερουσία τα κόμματα διαμαρτυρίας. Θεωρώ απαραίτητο το εκλογικό μας σύστημα να γίνει αναλογικότερο. Νομίζω ότι αυτό θα μας επέτρεπε να τα οδηγήσουμε σε θέσεις πλησιέστερες προς τις μεγάλες μας αρχές. Αποκλείοντας και όχι ενσωματώνοντάς τα τα οδηγούμε σε σκληρότερες θέσεις».

Νικολά Σαρκοζί, Κατάθεση (2005).

A. Περί του τωρινού εκλογικού συστήματος αλλά και το Σύνταγμα

1. Οι μισοί περίπου ψηφοφόροι δεν πηγαίνουν να ψηφίσουν. Και για τους άλλους μισούς που πηγαίνουν –2023: [M] 61,10%, [I] 53,74%, 2019: 57,78%, 2015 [I]: 63,87%, [Σ]: 56,16%– ο εκλογικός νόμος, δηλαδή το εκάστοτε κυβερνών κόμμα, αλλοιώνει, κανονική κλοπή με το «έτσι θέλω», τις ψήφους. Επειδή δεν θα φτάσεις ως το τέλος δεξ το από τώρα: αν το πρώτο κόμμα εκλέγει βουλευτή με 13.388 σταυρούς, το δεύτερο με 19.787 (+48% περισσότερους) και το τελευταίο με 20.690 (+55%) δημοκρατικά είμαστε εντάξει; Μήπως είμαστε εντάξει από κάποια άλλη άποψη; Αν συνεχίσεις, κατέβασε ταχύτητα.
2. Αρκετοί διαμαρτύρονται και δίκαια για το εξευτελιστικά χαμηλό ποσοστό ψήφων με το οποίο εκλέγεται αυτοδύναμη κυβέρνηση. Δεν διαμαρτύρονται για το άλλο πρόβλημα που προστίθεται στο πρώτο: την τεράστια κλοπή σε βάρος ψηφοφόρων, άλλων κομμάτων και της χώρας κατά τη μετατροπή των ψήφων σε βουλευτές διά του εκλογικού νόμου.
3. Αν οι ψήφοι που δίνουν οι πολίτες δεν μεταφράζονται σε βουλευτές των κομμάτων που ψηφίζουν αλλά γίνονται, από τη μία ή την άλλη πλευρά, βουλευτές άλλου κόμματος, δεν υφίσταται δημοκρατική αλήθεια. Ταυτόχρονα, αν δεν υπάρχει ένας ισχυρός λόγος που να δικαιολογεί την κλεπτική μετατροπή των ψήφων σε βουλευτές, η κατάσταση πώς πρέπει να ονομαστεί; Ο ποινικός κώδικας τιμωρεί έως και την κλοπή ευτελούς αξίας. Η τεράστια κλοπή ψήφων των ψηφοφόρων και των άλλων κομμάτων από το πρώτο κόμμα η οποία καθορίζει, μόνο αρνητικά, τις τύχες της χώρας ούτε τιμωρείται ούτε αποτελεί πρόβλημα!
4. Κάποτε οι ασφαλιστές κατάλαβαν ότι οι «ασφάλειες θανάτου» δεν περπατούσαν με τέτοιο όνομα και το άλλαξαν στις σημερινές «ασφάλειες ζωής». Το ελληνικό εκλογικό σύστημα «απλή αναλογική» το ονομάζω στη συνέχεια «αναλογική» καθώς αυτή είναι μία, όχι περισσότερες. Την δε λεγόμενη «ενισχυμένη αναλογική» την θεωρώ όπως είναι, «ενισχυμένη κλεπτική», μη ενδίδοντας στην γλωσσική απάτη. Απλή και ενισχυμένη αναλογική είναι ακόμη προϊόντα ευπώλητης ελληνικής πολιτικής απατεωνιάς. Και φυσικά, όταν κάποιος καταφέρνει και πουλά, κάποιος άλλος αγοράζει.

5. Εκλογικό σύστημα είναι οι νομικοί κανόνες βάσει των οποίων οι θετικές, και μόνο οι θετικές ψήφοι –όχι αποχή, όχι άκυρα, όχι λευκά– μετατρέπονται σε βουλευτές. Πιο πρακτικά, πρόκειται για νομικούς κανόνες οι οποίοι ορίζουν μία λογιστική διαδρομή διά της οποίας οι ψήφοι γίνονται βουλευτές. Επιπλέον, υπάρχουν αλγόριθμοι ιδιωτικής εταιρίας τους οποίους γνωρίζει μόνο η ίδια, ίσως και η εκάστοτε κυβέρνηση.
6. Αν κάποιος θα είχε να ρωτήσει ποιες είναι οι αρχές του εκλογικού συστήματος, υπό την έννοια ποιες βασικές μέριμνες έχει υπέρ της χώρας, η απάντηση είναι ότι δεν υπάρχει καμία τέτοια μέριμνα. Το εκλογικό σύστημα λειτουργεί εγωιστικά-κλεπτικά ως στοίχημα υπέρ του κόμματος που το κάνει. Εξάιρεση και μάλιστα εκπληκτική είναι ο νόμος Σύρριζα που εφαρμόστηκε το Μάιο 2023. Όταν ο υπουργός εσωτερικών φαίνεται να λείπει, είναι διότι είναι κλεισμένος στο εργαστήριό του με τον εκλογικό νόμο και τη παρέα του.
7. Το λογικά πρώτο βασικό στοιχείο λειτουργίας του εκλογικού συστήματος: σε άρθρο-οδηγό [<https://www.triklorodia.gr/αθανάσιος-πιτσιόρλας-εποχή-συντονισ/>] εξέθεσα ότι η αποχή, τα άκυρα και τα λευκά δεν μετρούν πουθενά στους εκλογικούς υπολογισμούς, τουλάχιστον τους θετικούς, και ότι με αυτό στο μυαλό ο κάθε ψηφοφόρος πρέπει να κανονίσει τη πορεία του. Το πρώτο στοιχείο, λοιπόν, λειτουργεί ως ξεσκαρτάρισμα!
8. Τα δεύτερο βασικό στοιχείο είναι το εκλογικό μέτρο, ένα απαιτούμενο όριο ψήφων για να εκλεγεί ένας βουλευτής. Το εκλογικό μέτρο συνδέεται με το έδαφος. Διαίρεση των έγκυρων ψήφων με τον αριθμό βουλευτών της κάθε εκλογικής «περιφέρειας» δίνει το εκλογικό μέτρο. Η χώρα είναι ενιαία περιφέρεια για τους 15 λεγόμενους βουλευτές επικρατείας και χωρίζεται σε 56 περιφέρειες με 56 εκλογικά μέτρα για την εκλογή των άλλων 285. Να μην ξεχνιόμαστε: και το εκλογικό μέτρο αφορά μόνο θετικές ψήφους.
9. Το τρίτο βασικό στοιχείο του τωρινού συστήματος είναι κλιμακούμενο bonus βουλευτών υπέρ του πρώτου κόμματος. Πιάνοντας 25%, αποκτά 20 βουλευτές. Με κάθε επιπλέον μισή μονάδα αποκτά έναν βουλευτή και μέχρι 50. Αυτούς τους βουλευτές ψήφοι δεν τους καλύπτουν. Με κάτω του 25%, bonus δεν υπάρχει. Ενώ η αποχή είναι πολύ σοβαρή, πρόσφατες εξελίξεις δημιουργούν ένα νέο ερώτημα. Ερωτάται λοιπόν το έθνος: οι αναποφάσιστοι ή οι εξαγορασμένοι καθορίζουν τις εκλογές;
10. Ο αριθμός των κομμάτων που συμμετέχουν στις εκλογές και το όριο εισόδου στη Βουλή είναι επίσης σοβαρές παράμετροι διότι, φανερά, καθορίζουν την πίτα προς διανομή. Όλες οι παράμετροι υπακούουν σε υπολογισμούς. Με ενισχυμένη κλεπτική, σε όλους τους υπολογισμούς, οι αριθμοί χειραγωγούνται υπέρ του πρώτου κόμματος.
11. Επιπλέον, οι 15 βουλευτές επικρατείας (πριν 12) που εκλέγονται πανελλαδικά επιλέγονται προσωπικά από τους αρχηγούς των κομμάτων. Από μόνοι τους δεν μπορούν να εκλεγούν ενώ οι αρχηγοί τους θέλουν. Έτσι, μπαίνουν στα ψηφοδέλτια και φτάνουν στη Βουλή.
 - Οι 285 βουλευτές κατανέμονται σε 1η, 2η και 3η κατανομή.
 - Οι κατανομές ξεκινούν από το μικρότερο κόμμα που μπαίνει στη Βουλή.

-9 βουλευτές (πριν 7) κατανέμονται σε ισάριθμες μονοεδρικές περιφέρειες!

-7 εκλογικές περιφέρειες είναι διεδρικές και 12 τριεδρικές.

12. Κατά τα λοιπά, έχουμε και το Σύνταγμα! Κατά το άρθρο 51 § 1, οι βουλευτές είναι από 200 έως 300. Και τι τύχη! Ενώ ο πληθυσμός μειώνεται, ενώ ο εκλογικός νόμος είναι κάθε τετραετία διαφορετικός, ο αριθμός των βουλευτών είναι κολλημένος στο 300, το μέγιστο, και δεν αλλάζει. Αφότου εκλεγούν και φτάσουν εκεί, η Βουλή γίνεται ένα νησί συμφερόντων 300+ ελλήνων. Δεν μπορείς πια να τους πιάσεις ως τις επόμενες εκλογές. Το άρθρο 51 § 2 του Συντάγματος λέει ότι, «Οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν το Έθνος», αλλά εκλέγονται με λογιστική (νομού) «περιφέρειας». Γενικόλογο και ελλιπές, όπως και σε άλλα ζητήματα, το Σύνταγμα δεν έχει να μας δώσει κάτι άλλο ως προς τα εκλογικά.
13. Το σημερινό εκλογικό τοπίο έχει τρία σοβαρά προβλήματα:
 - Το πρώτο είναι ο υπερβολικός αριθμός βουλευτών. Όσα παθαίνουμε από το 2010, δεν έχουν καμία ουσιώδη επίδραση στις δαπάνες της Βουλής. Η Ολλανδία χώρα 18.000.000 κατοίκων έχει 225 βουλευτές. Η Ελλάδα με πληθυσμό κάτω των 10.000.000 έχει 300 βουλευτές. Ενώ η μείωση μπορεί να γίνει και με νόμο δεν γίνεται. Το δημόσιο χρέος υπάρχει για όλους εκτός από τους ανθρώπους της Βουλής. Πρόσφατα ο πρόεδρος της αποφάσισε οι 300 να κάνουν και μαθήματα ξένης γλώσσας με €40,00 η ώρα.
 - Το δεύτερο πρόβλημα είναι η συνεχής αλλαγή του εκλογικού νόμου, πράγμα που σημαίνει αδιαφάνεια. Ενώ η ενισχυμένη κλεπτική προβάλλεται ότι είναι υπέρ της πολιτικής σταθερότητας ούτε αυτή είναι σταθερή! Αφού λένε ότι είναι υπέρ της πολιτικής σταθερότητας γιατί αλλάζουν το νόμο συνέχεια;
 - Το τρίτο πρόβλημα του εκλογικού συστήματος, το αντικείμενο του άρθρου, είναι η πολύ σοβαρή κλοπή ψήφων από το πρώτο κόμμα σε βάρος εκλογέων και αντιπάλων. Αντί να αλλάζουν οι ψήφοι των πολιτών με κόλπα του εκλογικού νόμου, γιατί δεν αλλάζουν οι πολιτικοί αποδεχόμενοι ωμά τη λαϊκή εντολή;
14. Τα κύρια στοιχεία του εκλογικού συστήματος, βασικού δημοκρατικού μηχανισμού της χώρας, απλού, διαφανούς και δίκαιου πρέπει να γραφούν στο Σύνταγμα; Κάποια πράγματα λόγω σημασίας θα πρέπει να πάψουν να απασχολούν συνέχεια πολιτικούς και πολίτες και να γίνουν αυτονόητα, μόνιμα και ορατά. Πρέπει να μετακινηθούμε σε ένα τέτοιο εκλογικό σύστημα και σε μία Βουλή όχι 300 αλλά 200 βουλευτών. Εννοείται ότι και το κόλπο των βουλευτών επικρατείας πρέπει να καταργηθεί. Το γενικόλογο Σύνταγμα ως σήμερα δεν είναι για να δεσμεύει τους πολιτικούς αλλά για τα μάτια του κόσμου. Χρειάζονται νέες, περιεκτικές δεσμευτικές διατάξεις.
15. Μετά από όλα αυτά φτάνουμε στον πιο κάτω πίνακα, όπου κάποιος μπορεί να δει πεντακάθαρα, σε λίγο χώρο, εκτεταμένα στο χρόνο τι θέλει να πει το άρθρο. Δείχνει τους εκλογικούς νόμους όχι με δηλώσεις από το βήμα της βουλής ή εκτιμήσεις αναλυτών, αλλά από τα τελικά αποτελέσματά τους, δηλαδή με αριθμό ψήφων ανά βουλευτή, στις πέντε τελευταίες εθνικές εκλογές (2023-2015). Αυτοί οι αριθμοί δίνουν την ευρύτερη δυνατή,

Αποτελέσματα εθνικών εκλογών 2023 – 2015: Κόμματα και ψήφοι ανά βουλευτή

I.Εθνικές εκλογές	Ιουν. 2023	με ενισχ.	κλεπτική	(Μ.Α.Ψ. 17.384)*	
1. Κόμμα	2. Ψήφοι	3.Ποσοστό	4.Βουλευτές	5.Ψήφοι ανά βουλευτή	6. + % από 1ο κόμμα
ΝΔ	2.115.322	40,56 %	158	13.388	
ΣΥΡΡΙΖΑ	930.013	17,83 %	47	19.787	+48%
ΠΑΣΟΚ	617.487	11,84 %	32	19.296	+44%
ΚΚΕ	401.224	7,69 %	21	19.105	+43%
ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ	243.922	4,68 %	12	20.326	+52%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	231.491	4,44 %	12	19.290	+44%
ΝΙΚΗ	193.124	3,70 %	10	19.312	+44%
ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	165.523	3,17 %	8	20.690	+55%
II. Εθνικές εκλογές	Μάιος 2023	με	αναλογική		
1. Κόμμα	2. Ψήφοι	3.Ποσοστό	4.Βουλευτές	5.Ψήφοι ανά βουλευτή	6. + % από 1ο κόμμα
ΝΔ	2.407.750	40,79 %	146	16.491	
ΣΥΡΡΙΖΑ	1.184.621	20,07 %	71	16.684	+0,019%
ΠΑΣΟΚ	676.165	11,46 %	41	16.491	0%
ΚΚΕ	426.633	7,23 %	26	16.408	0%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	262.498	4,45 %	16	16.404	0%
ΜΕΡΑ 25	155.107	2,63 %	-	-	
III.Εθνικές εκλογές	Ιούλιος 2019	με ενισχ.	κλεπτική	(Μ.Α.Ψ. 18.831)	
1. Κόμμα	2. Ψήφοι	3.Ποσοστό	4.Βουλευτές	5.Ψήφοι ανά βουλευτή	6. + % από 1ο κόμμα
ΝΔ	2.251.618	39,85 %	158	14.250	
Σύρριζα	1.781.057	31,53 %	86	20.709	+45%
ΠΑΣΟΚ	457.623	8,10 %	22	20.810	+46%
ΚΚΕ	299.621	5,30 %	15	19.974	+40%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	209.290	3,70 %	10	20.929	+47%
Μέρα 25	194.576	3,44 %	9	21.619	+52%
IV.Εθνικές εκλογές	Σεπ. 2015	με ενισχ.	κλεπτική	(Μ.Α.Ψ. 18.111)*	
1. Κόμμα	2. Ψήφοι	3.Ποσοστό	4.Βουλευτές	5.Ψήφοι ανά βουλευτή	6. + % από 1ο κόμμα
ΣΥΡΡΙΖΑ	1.926.526	35,46 %	145	13.286	
ΝΔ	1.526.400	28,09 %	75	20.352	+53%
ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	379.722	6,99 %	18	21.095	+59%
[ΠΑΣΟΚ]	341.732	6,29 %	17	20.101	+51%
ΚΚΕ	301.684	5,55 %	15	20.112	+51%
ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ	222.349	4,09 %	11	20.213	+52%
ΑΝΕΞ. ΈΛΛΗΝΕΣ	200.532	3,69 %	10	20.053	+51%
V. Εθνικές εκλογές	Ιαν. 2015	με ενισχ.	κλεπτική	(Μ.Α.Ψ. 20.602)*	
1. Κόμμα	2. Ψήφοι	3.Ποσοστό	4.Βουλευτές	5.Ψήφοι ανά βουλευτή	6. + % από 1ο κόμμα
Σύρριζα	2.245.978	36,34 %	149	15.073	
ΝΔ	1.718.694	27,81 %	76	22.614	+50%
ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	388.387	6,28 %	17	22.864	+52%
ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ	373.924	6,05 %	17	21.995	+46%
ΚΚΕ	338.188	5,47 %	15	22.545	+50%
ΑΝΕΞ. ΈΛΛΗΝΕΣ	293.683	4,75 %	13	22.591	+50%
ΠΑΣΟΚ	289.469	4,68 %	13	22.266	+48%

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών και Wikipedia. Οι υπολογισμοί δικό μου. * Μ.Α.Ψ. = Μέσος αριθμός ψήφων.

αληθινή εικόνα. Οι 4 εκλογές έγιναν με ενισχυμένη κλεπτική και η μία με αναλογική. Ο αριθμός των συνολικών ψήφων που έλαβε το κάθε κόμμα διαιρούμενος με τον αριθμό των εκλεγέντων βουλευτών του δίνει τον αριθμό των ψήφων ανά βουλευτή του. Οι πιο κρίσιμες στήλες είναι οι 5 και 6: «Ψήφοι ανά βουλευτή» και «Αύξηση % σε σχέση με το πρώτο κόμμα». Η σύγκριση αποτελεσμάτων των δύο διαφορετικών συστημάτων είναι εύκολη και σοκάρει. Οι αριθμοί και τα ποσοστά στον πίνακα δείχνουν πόσες και ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ του πρώτου κόμματος και όλων των άλλων με ενισχυμένη κλεπτική. Αν κάποιος, αφού διαπιστώσει την τεράστια κλοπή ψήφων από το πρώτο κόμμα, ρίξει τα μάτια του λίγο περισσότερο, βλέπει το σημείο στο οποίο φτάνουν οι υπολογισμοί. Όποιοι έκαναν τους 4 από τους 5 νόμους είχαν και προτιμήσεις προς τα άλλα κόμματα. Ένα κόμμα αποφασίζει μόνο, με την πλειοψηφία του, για όλα τα κόμματα!

16. Με τέτοια αποτελέσματα 5 διαδοχικών εκλογών, είναι οριστικό: η ενισχυμένη αναλογική είναι ενισχυμένη κλεπτική. Εφόσον το δεύτερο κόμμα χρειάζεται 45, 48, 50 ή 53% πιο πολλούς ψήφους από το πρώτο για να εκλέξει βουλευτή και το τελευταίο 55 ή 59% περισσότερους τι άλλο μπορεί να είναι; Η δημοκρατία φωνάζει και ζητά αποκατάσταση!
17. Σαν να μην φτάνει η τεράστια κλοπή ψήφων που εκθέτουν οι αριθμοί, το άρθρο δείχνει πιο κάτω ότι δεν υπάρχει δικαιολογία για την κλοπή. Το επιχείρημα που προβάλλουν κάποιοι ότι η ενισχυμένη κλεπτική δίνει σταθερές κυβερνήσεις είναι κενό, παραπλανητικό και απατηλό, διότι οι σταθερές κυβερνήσεις δεν έχουν δώσει τίποτε θετικό στη χώρα, μόνο κατάντια. Κατόπιν, εξετάζει την αναλογική η οποία έρχεται ξανά στο προσκήνιο και το πώς η αλλαγή του εκλογικού συστήματος θα γίνει μόνιμη με προορισμό το Σύνταγμα.

B. Ενισχυμένη κλεπτική και αποτελέσματα

18. Ο συνταγματολόγος Νίκος Αλιβιζάτος σε φετινό άρθρο μας θύμισε κάποιον Maurice Duverger: «πιο εύκολα καταλαβαίνεις πώς λειτουργεί το πολιτικό σύστημα μιας χώρας από το εκλογικό σύστημα παρά από το Σύνταγμά της».
19. Η ενισχυμένη κλεπτική, υπέρ της οποίας όσοι έχουν συμφέροντα προβάλλουν την κυβερνητική σταθερότητα, κάνει στην άκρη την αρχή της πλειοψηφίας, κεντρικό στοιχείο της δημοκρατίας. Ο πίνακας είναι ομιλητικός. Εκλογή κυβέρνησης με 37% ή 35% των θετικών ψήφων στο 60% ή στο 55% των εγγεγραμμένων δεν είναι δημοκρατία. Εκλογή βουλευτών του πρώτου κόμματος με 50-59% λιγότερους ψήφους από τα άλλα κόμματα δεν είναι δημοκρατία. Είναι ανθρώπινη απληστία.
20. Πίσω από όλες τις σημαντικές κρατικές αποφάσεις, ο παντοτινός Θουκυδίδης έβλεπε ατομικά συμφέροντα. Η ενισχυμένη κλεπτική είναι όργανο ατομικών συμφερόντων σε βάρος της χώρας και των πολιτών και προκαλεί ένα λαό ο οποίος ζει σε αδιέξοδα. Η πρώτη θέση του άρθρου δεν είναι οπωσδήποτε οι δικομματικές κυβερνήσεις. Είναι η τήρηση της αρχής της πλειοψηφίας. Αν ένα κόμμα ή πρόσωπο θέλει να σχηματίσει μόνο του κυβέρνηση, ας κάνει καλύτερα πράγματα για να αποκτήσει νομιμοποιητική πλειοψηφία.

21. Πόση δημοκρατία υπάρχει στην Ελλάδα μπορεί κάποιος να το δει και με συγκρίσεις. Στις τελευταίες ελεύθερες προπολεμικές εκλογές της Γερμανίας το Μάρτιο 1933, το κόμμα του Χίτλερ, με προπαγάνδα και τρομοκρατία, έλαβε 43,9%. Ακόμη και με τέτοιο ποσοστό δεν μπορούσε να σχηματίσει μόνος του κυβέρνηση λόγω της αρχής της πλειοψηφίας και χρειάστηκε τη βοήθεια άλλου κόμματος. Όπως και αλλού, στη γειτονική χώρα απαιτείται 50%+ για το σχηματισμό κυβέρνησης. 60.000.000 στα 65.000.000 είναι 92,3%. Τόσοι πήγαν και ψήφισαν στις τελευταίες εκλογές της που έγιναν μαζί με τις ελληνικές.
22. Ας ελέγξουμε πια το επιχείρημα ότι η ενισχυμένη κλεπτική δίνει σταθερές κυβερνήσεις. Ο συντριπτικός αριθμός ελληνικών εκλογών τις τελευταίες δεκαετίες και όχι μόνο έχουν γίνει με παραλλαγές ενισχυμένης κλεπτικής. Αντίστοιχα, ο συντριπτικός αριθμός των κυβερνήσεων ήταν μονοκομματικές, σταθερές. Το επιχείρημα της σταθερότητας μπορεί εύκολα να ελεγχθεί με βάση τα **αποτελέσματα** και την **κοινή πείρα**: εφόσον οι μονοκομματικές κυβερνήσεις είναι σταθερές, άρα θα έπρεπε να έχουν παράξει πρόοδο, γιατί η ζωή μας έχει πάει σταθερά στο διάολο με τέτοιες κυβερνήσεις; Γιατί οι πολίτες έχουν χάσει το ενδιαφέρον να ψηφίζουν; Το ερώτημα αλλιώς: αν οι μονοκομματικές κυβερνήσεις είναι σταθερές προς τί και για ποιον λειτουργεί η σταθερότητα; Η σταθερότητα που δίνει η ενισχυμένη κλεπτική έχει λειτουργήσει μέσα σε δεκαετίες μόνο για να αυγατίζουν τα συμφέροντά τους οι κυβερνώντες και η χώρα να εισπράτει τις συνέπειες της διαφθοράς. Εφόσον η προβαλλόμενη σταθερότητα δεν έχει λειτουργήσει για τη χώρα και τον πολίτη τότε είναι κενή περιεχομένου και πρέπει να ξυπνήσουμε.
23. Σήμερα, το δημογραφικό πρόβλημα τρώει αυξανόμενα τα θεμέλια του κράτους. Παρομοίως ενεργούν η μετανάστευση αλλοδαπών προς την Ελλάδα και ελλήνων προς το εξωτερικό. Το δημόσιο χρέος, προϊόν δεκαετιών, είναι και θα είναι ασήκωτο για αρκετές γενιές. Με την εξωπραγματική, κλεπτική φορολογία και τα σωρευμένα χρέη από το 2010, η πλειονότητα των πολιτών είναι σήμερα όμηροι του κράτους. Η ανεργία διαλύει την κοινωνία. Η ύπαιθρος αποσυντίθεται. Η διανοητική και ψυχική υγεία των ανθρώπων έχει τα χάλια της. Βασισμένος στους δείκτες της παχυσαρκίας, της φτώχειας, της ψυχικής υγείας, ο πρώην εκπρόσωπος της Unicef στην Ελλάδα Luciano Calestini είπε (2022), «Η Ελλάδα μπορεί να ισχυριστεί πως είναι η χειρότερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να είσαι παιδί». Να προσθέσω θα είχα, όχι να αφαιρέσω. Υποδομές είτε δεν έχουμε είτε οι τωρινές δεν είναι πάντα ασφαλείς. Αβεβαιότητα, σύγχυση και φόβος για το αύριο βασιλεύουν. Η ποιότητα ζωής των πολλών πηγαίνει μόνο προς τα κάτω. Η ανθρωπιστική κρίση είναι τριγύρω εμφανής. Όλοι μιλούν για τη διαφθορά. Φτάσαμε να μάθουμε από τα ΜΜΕ πως είναι στα αγγλικά οι κόπροι του Αυγεία. Η χώρα περνά από τη μία καθίζηση στην άλλη. Ο κατάλογος δεν τελειώνει εδώ. Αν αυτές οι διαπιστώσεις ξενίζουν, κάποιοι άλλοι κάνουν χειρότερες. Όλα αυτά είναι προϊόντα κυρίως μονοκομματικών σταθερών κυβερνήσεων αφού τέτοιες κυβερνήσεις έχουν κυρίως κυβερνήσει τη χώρα. Η πολιτική σταθερότητα με ενισχυμένη κλεπτική δεν έχει βοηθήσει τη χώρα επί δεκαετίες. Άρα, το επιχείρημα περί σταθερών κυβερνήσεων δεν συμφωνεί καθόλου με την πραγματικότητα.

24. Το πρώτο σοβαρό θύμα της ενισχυμένης κλεπτικής είναι η αλήθεια καθώς οι βουλευτές δεν σχετίζονται με τις ψήφους των πολιτών. Η μη αντιστοίχιση ψήφων – βουλευτών προκαλεί κενό νομιμοποίησης στη κυβέρνηση. Αυτό φέρνει μόνιμη έλλειψη σεβασμού, γκρίνια, αίσθηση αδικίας και αμφισβήτηση της κυβέρνησης και των αποφάσεών της.
25. Μία μονοκομματική, αυτοδύναμη κυβέρνηση είναι φορέας αλαζονείας και δεν συζητά με κανέναν διότι δεν το χρειάζεται. Εφόσον έχουμε την πλειοψηφία, ό,τι θέλουμε κάνουμε και ό,τι θέλουμε αποκρούουμε. Άρα ο πολιτικός (και κοινωνικός) διάλογος δεν λειτουργεί.
26. Τα προϊόντα μίας ακόμη μονοκομματικής, σταθερής και ξεχειλωμένης κυβέρνησης 63 υπουργών είναι μπροστά μας: ασύλληπτη **συγκέντρωση εξουσίας** σε ένα πρόσωπο, απόλυτη έλλειψη λογοδοσίας και ελέγχου, εξάρτηση των πάντων από ένα πρόσωπο. Όλες οι πρωτοβουλίες και αποφάσεις για αλλαγές έρχονται από ένα πρόσωπο και όχι σπάνια δεν είναι κατανοητές! Πρωτοβουλίες άλλου θεσμικού ή λαϊκού παράγοντα είναι αποτυχημένες εξ αρχής λόγω της κυβερνητικής πλειοψηφίας, αποτέλεσμα κλοπής ψήφων.
27. Ένα πολιτικό καθεστώς όπου 1) όλες οι βασικές πρωτοβουλίες προέρχονται από ένα και μόνο πρόσωπο, 2) η εξουσία έχει υπερσυγκεντρωθεί σε ένα πρόσωπο, και 3) αυτό το πρόσωπο είναι πολιτικά και νομικά ανέλεγκτο, είναι πιο κοντά στην απολυταρχία, όχι στη δυτική δημοκρατία των ελέγχων και εξισορροπήσεων. Δεν είναι απλούστευση: τις αλλοιώσεις της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της αχρήστευσης του Συντάγματος, τις έχει τροφοδοτήσει η ενισχυμένη κλεπτική. Ο τίτλος βιβλίου του συνταγματολόγου Κώστα Χρυσόγονου είναι ενδεικτικός: «Η ιδιωτική δημοκρατία: από τις πολιτικές δυναστείες στην κλεπτοκρατία» (2009). Άραγε, σήμερα στον αστερισμό του ΟΠΕΚΕΠΕ τί τίτλο θα έδινε;
28. Τα αποτελέσματα και μόνο αποτελέσματα αποκαλύπτουν ότι το επιχείρημα ότι η ενισχυμένη κλεπτική δίνει σταθερές κυβερνήσεις είναι κενό, παραπλανητικό και απατηλό, αλλά συνεχίζουν και το πουλούν αναισχύοντα σε βάρος μιας ολόκληρης χώρας και διατηρούν ένα εκλογικό σύστημα που αλλοιώνει τις εντολές του λαού.

Γ. Αναλογική και αποτελέσματα

29. Τα αποτελέσματά της ενισχυμένης κλεπτικής τα ζούμε και τα γνωρίζουμε καλά. Τα αποτελέσματα της αναλογικής λίγο δοκιμασμένης δίνονται στη συνέχεια κατ' εκτίμηση.
30. Εκτός από δίκαιη η αναλογική είναι και διαφανής. Εάν οι αριθμοί των βουλευτών είναι καθαρό αποτέλεσμα των ψήφων που λαμβάνουν τα κόμματα, υπάρχει η αναμενόμενη ισότητα ψήφων και δικαιοσύνη. Ο σεβασμός της εκλογικής αλήθειας φέρνει και νομιμοποίηση, την εσωτερική δύναμη που δίνουν οι ψήφοι.
31. Όπως έχουν γίνει οι έλληνες πολιτικοί μέσα στο χρόνο με το παιχνίδι απόλυτα στα μέτρα τους, η αναλογική μπορεί να μειώσει τον πολιτικό εγωισμό όπως και να ξεκλειδώσει το ελληνικό κουβάρι. Μπορεί να γεννήσει, δύσκολα και σταδιακά, λύσεις σε προβλήματα, άλλα να τα εμποδίσει, πάνω σε έδαφος πολιτικής αλήθειας, διαλόγου και παραγωγικών

συγκρούσεων. Η ενισχυμένη κλεπτική υπέρ των ιδιωτικών συμφερόντων διαιωνίζει τα προβλήματα, κάποια τα χειροτερεύει. Οι έλληνες πολιτικοί κυνηγούν τα ατομικά τους συμφέροντα και με τις φανερές αδυναμίες τους ενεργούν σταθερά κάτω από τον πήχη των αναγκών της χώρας, όταν διαθέτουν χρόνο σε αυτές. Η αναλογική εξασφαλίζει τις συνθήκες για το «ο κάθε κατεργάρης στον πάγκο του» και διδάσκει μετριότητα.

32. Η παρούσα πρόταση περί αναλογικής έχει και παρονομαστή. Οι κυβερνήσεις Τσίπρα-Καμμένου και Σαμαρά-Βενιζέλου, ακόμη κι αν κάποιος δεν θέλει να τις θυμάται, έδωσαν πρώτες εμπειρίες συγκυβέρνησης. Αντί μιας μονοκομματικής κυβέρνησης αλαζονικής και ανεξέλεγκτης που θα ενεργεί ανενόχλητη για τα ατομικά συμφέροντά τους και ατιμώρητη, χειροτερεύοντας κι άλλο τις τύχες της χώρας, είναι καλύτερα μία κυβέρνηση δύο κομμάτων τα οποία όλο και κάπου θα πλειοδοτούν μεταξύ τους. Εάν και όταν δεν μπορεί να γίνει αυτό, ο παρονομαστής είναι ο εξής: Εάν δύο κόμματα μαζί δεν μπορούν να βελτιώσουν τα δημόσια πράγματα, τότε το ένα θα εξουδετερώνει κάποια από τα αρνητικά του άλλου τα οποία με μονοκομματική κυβέρνηση δεν μπορούν να αποφευχθούν. Τυχόν μυστικές, αρνητικές συμφωνίες τους δεν μπορούν να πάνε μακρύτερα από τη θητεία τους ενώ οι συνέπειες θα είναι και για τα δύο.
33. Στο βιβλίο του Marc Roche, «Η Τράπεζα, πώς η Goldman Sachs διοικεί τον κόσμο» κάποιος διαβάζει για το φαινόμενο των διπλών διευθυντών. Γιατί μία τόσο παλιά επενδυτική τράπεζα (1896-) έχει διπλούς διευθυντές; Σε περιβάλλον συγκυβέρνησης το ατομικό παίγνιο δεν έχει όλο το χώρο δικό του να αναπτυχθεί και να φτάσει ως την κατάχρηση. Η αναλογική είναι το σύστημα που μπορεί να βάλει κάποιο φρένο στα ατομικά συμφέροντα των ελλήνων πολιτικών και την πολιτική αισχύρη. Στη αντίστοιχη θέση διοίκησης αυτής της τράπεζας πρέπει να έρθει ο ελληνικός λαός και να περιορίσει το χώρο παιγνίου της κυβέρνησης ώστε αυτή να ενεργεί για τη χώρα, όχι μόνο για τους ίδιους.
34. Όποιος περιμένει να εμφανιστεί ηγέτης θα χρειαστεί κι άλλη υπομονή. Επιπλέον, έχει κι άλλο πρόβλημα. Έλληνας πρωθυπουργός όσο ικανός να μας προκύψει, αυτός και η θητεία του είναι μεγέθη λιλιπούτσια μπροστά στο μέγεθος αρκετών σημερινών προβλημάτων: π.χ. το δημογραφικό και το δημόσιο χρέος τρέχουν με όρους δεκαετιών. Όπως ένα άτομο χρειάζεται πρώτα υγιείς συνήθειες, ένα κράτος χρειάζεται υγιείς θεσμούς. Είναι πιο ρεαλιστικό και ελπιδοφόρο να επενδύσουμε σε υγιείς θεσμούς. Ένας τέτοιος κρατικός θεσμός είναι πολλαπλασιαστής αποτελεσμάτων. Επιπλέον, οι θεσμοί, όπως το εκλογικό σύστημα, περιορίζουν και κατευθύνουν ακόμη και ένα καλό ηγέτη.
35. Ως σήμερα η χώρα κινείται σε ράγιες δημοκρατικής απάτης, κλοπής και σύγχυσης. Η αναλογική δεν θα λύσει γρήγορα και μαγικά, σημερινά μεγάλα προβλήματα. Η αναλογική θα δώσει αργά και σταθερά αποτελέσματα στην αρχή, τα οποία θα επιταχυνθούν μετά. Όσοι γνωρίζουν τη λειτουργία των αριθμών Fibonacci, κατανοούν την πρόβλεψη. Όσοι δεν γνωρίζουν αυτούς τους αριθμούς είναι καλό να τους γνωρίσουν.
36. Εκείνοι που ανησυχούν στα αλήθεια για συχνότερες εκλογές με αναλογική και άρα για

εκλογικές δαπάνες χρειάζεται πρώτα να υπολογίσουν πόσο μας έχει κοστίσει ως σήμερα η διαφθορά της αυτοδύναμης, ανεξέλεγκτης κυβέρνησης. Ενδεικτικά, ας μετρήσει το άμεσο και έμμεσο κόστος και την δυσφήμιση της χώρας και των ελλήνων από την φαντασμαγορία ΟΠΕΚΕΠΕ! Αυστηρά μιλώντας, δεν είναι δεδομένο ότι η αναλογική προκαλεί εκλογές πιο συχνά από την ενισχυμένη κλεπτική διότι δεν έχει δοκιμαστεί. Από την άλλη, δεδομένο είναι ότι όλες οι τετραετίες με μονοκομματική κυβέρνηση δεν φτάνουν στο τέλος. Στην άλλη ανησυχία τους, την ακυβερνησία, υπάρχει επίσης λύση: ισχυρότερη, ουδέτερη γραφειοκρατία. Η τετραετία είναι διακόπτης για όλους και υπάρχει και η παραίτηση.

37. Από την επομένη του Β' παγκόσμιου πολέμου, η Ιταλία περνά από τη μία βραχύβια κυβέρνηση στην άλλη με μία από τις εξαιρέσεις τη Μελόνη. Σήμερα σχεδιάζει να συνδέσει Σικελία Καλάβρια με γέφυρα 3,6 χλμ και Μιλάνο Βενετία με τρένο-σφαίρα σε 15 λεπτά. Μιλάνο Ρώμη σε 42 λεπτά. Και η Ιταλία έχει υποφέρει από τη διαφθορά αλλά είναι γεμάτη δημόσια ποιοτικά έργα. Εμείς με σταθερή κυβέρνηση ακόμη ψάχνουμε να μάθουμε τι συνέβη στην μετωπική σύγκρουση δύο τρένων, διότι το κράτος ενέργησε για να εξαφανιστούν οι αποδείξεις και προέβαλε το ένα εμπόδιο μετά το άλλο.
38. Η κυβέρνηση που δίνει η ενισχυμένη κλεπτική έχει δοκιμαστεί σταθερά και σταθερά υποφέρουμε. Σειρά έχει να δοκιμαστεί η αναλογική. Εφόσον αυτοί που μπαίνουν στη πολιτική λένε ότι το κάνουν για το καλό της χώρας είναι υποχρεωμένοι που και που να συμφωνούν μεταξύ τους σε σημαντικά ζητήματα. Εάν μία απόφαση είναι φανερά προς το συμφέρον της χώρας, γιατί δύο κόμματα στην ίδια κυβέρνηση να μην μπορούν να συμφωνήσουν; Μία αρχική δημόσια συμφωνία, ανάμεσα σε δύο κόμματα για το τι θα κάνουν στην τετραετία τους, μπορεί να βοηθήσει.
39. Οι εξελίξεις οδηγούν πάλι στην αναλογική και αυτή τη φορά θα χρειαστεί άλλο μάτι. Χρειάζεται επίσης να γίνει μόνιμη και να εγγραφεί στο Σύνταγμα λόγω σημασίας. Μόνο αυτή σέβεται το λαό και εγγυάται την αρχή της πλειοψηφίας. Ο σεβασμός των ψήφων των πολιτών, τόσο ως ζήτημα αρχής όσο και για τα αποτελέσματά τους, είναι τόσο θεμελιώδης που πρέπει να διασφαλιστεί πάσει θυσία με όλα τα άλλα δεύτερα.

Δ. Αλλαγή του εκλογικού συστήματος αλλά πώς

40. Εφόσον η χώρα λειτουργεί με εκλογές, το εκλογικό σύστημα θα πρέπει να υπηρετεί τη χώρα. Η ενισχυμένη κλεπτική μη έχουσα δικαιολογητική βάση υπέρ της χώρας, είναι όργανο εξυπηρέτησης μόνο κάποιων πολιτικών και διαιωνίζει τα συμφέροντά τους.
41. Η αλλαγή του εκλογικού συστήματος σε αναλογικό είναι τεράστιας έντασης και δεν συμφέρει τους κυβερνητικούς πολιτικούς. Άρα, δεν μπορεί να προέλθει και μάλιστα μόνιμα από τους ίδιους. Μπορεί όμως να έρθει προσωρινά από τις εξελίξεις. Ο άλλος τρόπος είναι να την επιβάλει μόνιμα ο λαός. Το εκλογικό σύστημα μπορεί να γίνει σταθερό, απλό και δίκαιο μόνο από τους πολίτες με δίμηνες συγκεντρώσεις έξω από τη Βουλή και το Μέγαρο Μαξίμου. Οι αυθόρμητες, πρωτοφανείς συγκεντρώσεις για τα Τέμπη

είναι κεκτημένο και οδηγός για το μέλλον. Χρειάζεται μόνο ένα κεντρικό αίτημα και επαναληψιμότητα, μέχρι να επιτευχθεί, μέχρι οι άνθρωποι της Βουλής να αποδεχθούν ότι δεν μπορούν να κοροϊδεύουν άλλο τη κοινωνία ούτε να ξεφύγουν. Πίεση πρέπει να υπάρξει προς τους βουλευτές και όταν είναι εκτός βουλής. Το εκλογικό σύστημα, ο τρόπος που εκλέγεται η κεντρική κυβέρνηση, είναι ο πιο δυναμικός και κρίσιμος μηχανισμός που κινεί την δημοκρατία και τη χώρα. Κάτι τέτοιο πρέπει να εννοεί ο Maurice Duverger.

42. Δεν θα φύγουμε από το θέμα αν θυμηθούμε και μία από τις φράσεις του Αριστοτέλη Ωνάση: *"Θα 'ρθει μία μέρα, που η απληστία της ιδιοκτησίας, του πλούτου και της έπαρσης, θα αποθηκευτεί στις Τράπεζες, στις πολυεθνικές και σε τόσο λίγους, που οι πολλοί μη κατέχοντες, θα ξεσπάσουν σαν θεομηνία που θα κάνει τη ζωή των ολίγων κατεχόντων κόλαση."* Με τον τρόπο που κινείται αδιάκοπα η κεντρική εξουσία οδηγεί τα πράγματα σε εξέγερση. Όταν γίνει συνείδηση το αδιέξοδο της ζωής των πολλών ενισχυόμενο σήμερα από τρελό ψηφιακό φασισμό και οι ατομικές απογοητεύσεις συντονιστούν, θα χρειαστεί μόνο η αφορμή. Άλλες χώρες είναι ήδη σε αναβρασμό και πάνε προς το τέλος του έτους.
43. Εξουσία που προέρχεται από κλοπή ψήφων είναι προβληματική και δυνητικά επικίνδυνη. Όσοι δεν μπορούν να τραβήξουν τα δόντια τους από τη πίτα και ζητούν η ενισχυμένη κλεπτική να γίνει πιο κλεπτική από όσο έχει δείξει αυτό το άρθρο είναι οπαδοί του «ζην επικινδύνως» και δεν το ξέρουν.
44. Μετά το καταραμένο 2015, που ήρθε μετά από πολιτική κατάχρηση με μοχλό την εκλογή προέδρου δημοκρατίας, μία σοβαρή αλλαγή έγινε: αποψιλωμένος από εξουσίες ο πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται πια χωρίς εκλογές. Δύο άλλες σοβαρές αλλαγές έχουν σειρά με την πρώτη ήδη εντοπισμένη: να εξαφανιστούν το ειδικό καθεστώς (μη) ευθύνης υπουργών ώστε να υπάγονται στους τακτικούς δικαστές και οι προκλητικές παραγραφές. Η άλλη είναι το ασταθές, αδιαφανές και κλεπτικό εκλογικό σύστημα. Από αυτά τα δύο, το άρθρο 86 του Συντάγματος έρχεται στο παιχνίδι στο τέλος κάθε σχετικού περιστατικού. Το εκλογικό σύστημα κινεί τη χώρα εξαρχής και μόνιμα.
45. Η χώρα κινείται ανεξέλεγκτη σε ιστορικό κατήφορο και συρρικνώνεται. Το δείχνουν οι βασικές παράμετροι. Όταν πολύ μορφωμένοι άνθρωποι φορτώνουν την αναγκαία αλλαγή πορείας στη τύχη τότε έχουμε να κάνουμε με αδιέξοδο. Εφόσον στη χώρα συμβαίνουν αρνητικά πράγματα για πολύ χρόνο, θα πρέπει να βρεθούν οι αιτίες και να δοκιμαστούν λύσεις. Μία από τις λύσεις για να διακοπεί η καθοδική πορεία είναι η αλλαγή του εκλογικού συστήματος για να επιστρέψει πρώτα η εκλογική αλήθεια. Αναγκαίος συστημικός περιορισμός είναι η αναλογική, απλή, διαφανής και δίκαιη, αποδεκτή, γιατί όχι, από όλα τα κόμματα και τους πολίτες γραμμένη μόνιμα στο Σύνταγμα.
